

מחנכים מסביב לשעון

"החופש להיות"

לקט פעילויות לקראת החופשה

לעבודה עם הכיתה או בקבוצה קטנה¹

שפ"י - אגף תכניות סיוע ומניעה

¹ הפעילות נכתבה בתשע"ד

1. עוגת הזמן

כל תלמיד מקבל 24 ריבועי נייר לבנים, כל ריבוע הוא שעה ביום. התלמיד מתבקש לתכנן לו"ז ל"יום חופש אידיאלי" מבחינתו. עליו לצבוע כל ריבוע לפי מקרא הצבעים שלהלן:

אדום – בילויים, טיולים, יציאה מהבית...

כחול – זמן ריק, בלי לעשות כלום

צהוב – מוזיקה (לשמוע / לנגן)

אפור - יצירה

ירוק – רשת (מחשב, אייפון)

חום – עבודה / מחויבות חוגים ותנועה

ורוד - לימודים

תכלת – משפחה (לעזור בבית, לשבת יחד, לשמור על האחים, לבקר סבים...)

כתום - אוכל

סגול – שינה

הערות...

אם יש נושא משיק, למשל – מחשב... אני מחשב כמה זמן בכל שעה הייתי מקדיש לו בערך, ומכפיל זאת במספר השעות הרלוונטי. למשל אם אני ער בחופש 15 שעות ובכולן אני במחשב לפחות רבע שעה אז אכפיל 15 כפול רבע ואקבל את מספר הריבועים שעלי לצבוע.

אי אפשר לצבוע חצי ריבוע. יש לעגל למעלה או למטה....

הערה למורה – כדאי להכין מלאי גדול של ריבועים למי שישנה דעתו, ולאפשר לשנות דעה.... להזכיר להם שמדובר על יום אידיאלי מבחינתם.

כדאי להביא הרבה צבעים, או לדאוג מראש שהם יביאו.

כל ילד מוזמן לסדר את הריבועים שלו כרצונו, בלי להדביק, על דף שכותרתו –

להיות בחופש או החופש להיות....

התלמידים מוזמנים לשתף על התהליך, איך הרגישו? מה גילו? מה הבינו?

מה אפשרי ביום שלהם? מה בלתי אפשרי?

מה הופך אותו לאידיאלי?

נותנים לכל ילד 2 עיגולים שעל האחד כתוב "עם חברים" ועל השני – "לבד".
(להדגיש מדובר על להיות בפועל יחד ולא באופן וירטואלי של התכתבות)

דיון: מה מלמדת החלוקה? מה גיליתם? מה למדתם על היום האידיאלי שלכם?

כעת נותנים לכל ילד 2 עיגולים שעל האחד כתוב "אור" ועל השני "חושך" הם
מתבקשים למיין את הריבועים לפי האבחנה בין שעות האור לשעות החושך...

דיון: מה מלמדת החלוקה? מה גיליתם? מה למדתם על היום האידיאלי שלכם?

2. מתנות הקיץ

הקיץ המעניק והקיץ המעיק...

מביאים לכיתה מתנה ארוזה: מתנת חופשת הקיץ. מבקשים מהתלמידים להיזכר במתנה טובה, מיטיבה ונעימה שהם קבלו אי פעם מחופשת הקיץ. (לעודד להציג מתנה מטאפורית – חווייתית ורגשית. אם מישהו מציג מתנה קונקרטי, למשל – "אופניים", נעודד אותו לספר על החוויה שהעניקה לו הרכיבה על האופניים באותו קיץ.)

סבב - כל תלמיד בתורו מקבל לידי את המתנה ומשתף.

סבב שני כנ"ל אך לגבי מתנה לא נעימה ולא מיטיבה שהם קבלו מחופשת הקיץ.

3. רשימות...

נכין לילדים פנקס ובו כעשרה עמודים

בשער – **הכא... אני יכול? אדוא!**

המשימה - ערכו לעצמכם רשימות לקראת חופשת הקיץ, לפי כותרות העמודים, למשל -

- האוואי שיקרה לי...
- למה הזמן סופסוף...
- צריק למה למה...
- רק שלא אפחד...
- חייב להספיק...
- לא רוצה לשמוע על...
- מקווה לראות הרבה את...
- כשישעמט לי אני...
- האוואי שיהיה לי זמן...
- מה יכול לבאבא אותי בחופש...
- מה יכול להיות טעות בחופש...
- מה יכול לשמח אותי בחופש...
- מה בריא לי בחופש...
- מה לא בריא לי בחופש....
- דברית שאני צריק לדבר עליהם עם ההורים לפני החופש...
- דברית שאני צווי לריב לאביהם עם ההורים בחופש....
- מה אני מבטיח לעצמי בחופש הקרוב....

משסיימו - שיחה בזוגות – להתעניין, להקשיב, לשתף, לדבר – מה גיליתי על עצמי?

במליאת הכיתה, מחלקים לתלמידים רצועות נייר כל אחד מוזמן לבחור משפט אחד שלם, שהדהד בו באופן משמעותי עת כתב אותו, לכתוב אותו על הרצועה ולהניח במרכז המעגל...

דיון במליאה.

4. למי יש פנאי לפנאי?

להתחיל שיעור בכיתה בחוסר מעש, מותר לחלום בהקיץ, להניח ראש – אסור טלפונים... תעשו מה שאתם רוצים בלי תקשורת עם חברים או עם המורה ובלי לקום מהמקום. לתת לזמן לעבור, לא לכעוס, רק לגשת אל ילדים שלא מכבדים ולהשקיטם במבט... לא להפר את השקט לפחות עשר דקות. בדיון המשך – מה היה כאן? מה עבר עליכם? איך הרגשתם עם זה? (אהבתי, שנאתי, השתעממתי, התעצבנתי...)

האם ביום יום יש לכם רגעים של חוסר מעש? מתי זה קורה? באיזו תדירות? איך אתם מקבלים את הרגעים הללו? מה אתם עושים בהם?

האם יש תקופות יותר ארוכות של חוסר מעש וחוסר דרישות מבחוץ (סופ"ש, חופשות...)

מהו פנאי עבורכם?

5. קסמי הקיץ

"תגידו לי תודה! ... בבקשה. בגלל שאני כל כך אוהבת אתכם, ארגנתי לכם, לכל אחד ואחת, ערכת קסמי קיץ לשימוש מייד בקיץ הקרוב. מותר להשתמש לבד או ביחד, גם ללא פיקוח מבוגרים. הקסמים מאושרים ע"י משרד החינוך והופכים אתכם למאושרים... וקצת גם אותנו כי כשאתם מאושרים אז אנחנו.... ממש מאושרים.

איזה קסמים אתם שואלים, ואיך אדע? קסמים זה עניין אישי. כל אחד מכם, מוזמן עכשיו לחשוב על חמשת הקסמים (אסור יותר, אבל אפשר פחות) שהוא צריך כדי שתהיה לו חופשת קיץ טובה ומיטיבה. קסמים מסוג "הלוואי שיקרה" או מסוג הלוואי שלא יקרה", קסמים מסוג "הכח לעשות..." וקסמים מסוג "הכח לא להתפתות"... וקסמים מהסוג הכי קסום שתבקשו – עבור עצמכם.